

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szőchenyi tér 2. Telefonszám 124

Szerkesztésért felelős:
ÖZV. DR. KISS PÁLNE.

Alapította:

DR. KISS PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:

Félévre 10 K — f. | Egy hónap 1 K 20

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKRE:

Félévre 14 K — f. | Egy hónap 2 K 40

Olcsóbb a hagyma.

Az „intézőbizottság“-nak letetszett szállítani az árakat. - A makói nép veszedelme.

A hivatalos közlöny mai száma kész veszedelmet jelent Makó népének. Nem kevesebbet mint azt, hogy e hé 11-től tehát vasárnaptól kezdve a vörshagyma árát 20, a fekhagymáéét 40 koronával lecsökkentik.

Makó szorgalmas népének már a 120 koronás hagymaár is csapást jelentett. Már ezen ár mellett se találta meg számítását az a szernalmasan dolgozó nép melynek ipari cikkeiért, ruháiért, cipőért, caizmsért a minden másért elviselhetetlen árakat kell fizetnie, de helynyugodott a változhatatlanságba, de most midőn az árakat 10 nap alatt minden különösebb indokolás nélkül 20 illetve 40 koronákkal lecsökkentik, olyan csapást mérnek Makó népére, amit nem lejjandó elviselni.

Tudnunk kell makóknak, hogy ki az, aki Makóról így informálja azt az intézőbizottságot amely oly vérszesen intézkedik Makó népének érdekei felett.

Tudnunk kell makóknak, hogy miért ép most a hagya forgalom megkezdésekor szállítják le az árakat.

Tudnunk kell, hogy miféle örült rendszer intézkedik itt

amely mint a jelek mutatják minden 10 ik napon bekarja szoritani a hagymaárát arra a nivóra amiben az átkes emléke Tiszta kormány avaria megálapítani a hagyma árát.

Makó népének össze kell foglalnia. Ezt a ránevezendő csapat nem szabad nyugodtan s nem lehet ebbe beletörődni. A makói hagymatermelők nem akarnak az intézőbizottság létszög intézkedései miatt verejtékes munkájukra ráfizetni. Tiszta, fáradszó munkájuk becsületos eredményeit akarják élvezni s nem azt, hogy egy pesti intéző bizottság intézkedjék az ő bőrükre.

Makó hagymatermelői jól tesszik ha érdekeik megvédése céljából sürgösen tömörülnek s igazságos ügyüket nem hagyják ilyen módon „intéztetni“.

A — hivatalokok behívása. A miniszter rendeletet küldött az összes állami és közigazgatási hivatalok vezetőinek, hogy a hadsereg pótlására szükséges arzenálbéli szolgálatra alkalmas felmentett hivatalnokok és alkalmazottak neveit küldjék be, hogy ezeket oly segédszolgálatosokkal pótolják, akik hasonló hivatalos teendőiben járatosak.

Elfoglaltuk Brosteni helységeket.

(Hivatalos jelentés.)

BUDAPEST, aug. 5.

Keleti hadsereg:

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Semmi lényeges esemény nem történt.

Jézsei főhadiszereg vezérezredes arzenála:

A Cazinó völgytől északra az orosz-román támadások csapataink ellen ismét kiabaváló voltak a hármas országhatáron elragadtuk az ellenségtől Brosteni és Helota helységeket Bukovinai déli részén Waman és Moldovica-watran túl nyomulunk előre a Suceava mellett az oroszok Radautzon talra vonulnak vissza. Czernovitzól keletre előrtük a határt.

Lipót hajer hadsereg vezértábornagy arzenála:

A Pruthitól északra az 1916-iki ujévi ezta szin helyének hirtakáért folyik a harc. Tegnap estig az ellenséget Boján egyes részeiből Rance faluból és a Dolrok nyugati lejtőjén visszavertették. A Dayesztől északra több ízben fokozódott az ágyuharc.

Olasz hadseregről:

A Monte San Gabrides a Karst fensík tegnap több óráig át erős olasz ágyutüz alatt Balkán keletől északnyugatra ellenséges csapatok megkísérelték a Drott átlopni, de visszavertük őket.

A VEZÉRKAR FŐNÖKE.

Események a tengeren.

Aug. 3-áról 4-ére virradó éjjel ellenséges repülőgépek Póla városára és környékére ismét mintegy 10 bombát hajítottak, a városban néhány házat megromgáltak. Katonai kárt nem okoztak, egy polgárt megsebesítettek. Hajóhadparancsnokság.

Ablakredőnyök önműködővel

minden részre
kapható: Fallagi-cégre

„Gondolni sem szabad békére“

Ribot újabb háberus kijelentései

A francia kamrában a szocialista képviselők erős támadásokban részesítették a kormányt, mire Ribot miniszterelnök ismétellen felszólt a békétörvények ellen sőt azt is kijelentette, hogy a békére gondolni sem szabad. Az orosz megbízottak londoni és párisi tanácskozásait után most Rómába utaztak.

A kamara csüfőnői ülésén a következő kijelentéseket tette Ribot:

A kormány azt hiszi, hogy csak akkor érhetünk el elfogadható békét, amikor Németország fogja kérni. (Zajos tetsz a jobb és a baloldal, valamint közepes) Tulságosan korán hallgatóknak a javaslatokra, amelyeket azok által is ismert manőverekre építettek fel, kiszolgáltatnánk az országot és megsértenénk a kötelességeinket mint franciák és mint a kormány tagjai is. Ki gondolhatna Németországgal való békére ebben az órákban, amidőn területeinket még megszállva tartják. Ki hallgathatna ilyenkor becsületesekre; ki kívánhatja, hogy békétárgyalásokba kapcsoljunk, amelyek csak csökkentenék a hadviseléshez szükséges erőnket.

Mi épen egy kívánjuk a békét, mint Bismarck és a károlai, mi azonban őszinte, tartós és az országhoz méltó békét kívánunk. Milyen békét köthetünk ma? Beleszámítunk régi jogainkról való lemondásba és mi lennének az első, akik kijelentésk, — mert ezt várják tőlünk most, — hogy semmit sem akarnak követelni, még Elzász-Lotharingiát sem.

Es ugyanez a sers érne minden más népet is, amelynek megvédelmezését elvállaltuk és amelyet evvel az eljárással gyalázatosan eserbent hagynánk. Az ilyen béke lehetetlen, Gondolni sem szabad rá. Azt hisszük, keveseb-

bet kell beszélnünk a békéről és annál többet kell gondolnunk azokra az eszközökre, amelyekkel győzhelünk.

A Clemenceau-féle „Hommage enchaine“ azt állítja, hogy miután a szocialisták nagy többsége a Ribot kormány ellen szavazott, Thomas miniszter valószínűleg kénytelen lesz lemondani. Analógiája volna ez Menderson angol munkás párti miniszter visszalépésének.

Közgyűlés a városnál

Nem akarják a sorsbírálatot — pedig egyetlenül szükséges

Makó város képviselőtestülete ma rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya volt, a városi sorsbírálat felállítására. Hogy a városi sorsbírálat felállítására okvetlen szükséges arról már egyszer írtunk. Nem más azban, hanem amikor emiatt a sorsbírálat felállítására a városi önkormányzatnak kell járnia. Ma már szó sem lehet nyereségről, csak arról, hogy a lakosság szükségét ne éresem s hozzájusszon szívesen, azaz a városi önkormányzatnak kell. Mi ezzel is megvolnánk elégedve s városi önkormányzatunk is számíthat más nyereségre mint arra, hogy a lakosság ellátása biztosított és zavartalan legyen.

Most alkalmam és mód volt arra, hogy az a sorsbírálat felállítására amennyiben az alispán 450 métermáza tengerit becsfajlat a város rendelkezésébe, mely mennyiség városi kezelésben elég ahhoz, hogy a város 200 évi sorsbírálatot kiküldethessen s annak idején Makó város lakosságának rendelkezésére bocsássa.

A mai közgyűlésen azonban nem volt szerepe a városi sorsbírálat felállítására ügynek. A városi képviselők úgy találták, hogy helyesebb ha a város semmiféle vizikót nem vállal magára s a 450 q. kukoricát egyezkednek adja azzal, hogy sorsbírálatot, a kihívás után a város közfogyasztására bocsássa.

A felszólaló képviselők Szűcs József, Csorba János és mások, kétségtelemmel jéhiszeműleg szólaltak fel ilyen értelemben, amde szerintünk nem helyesen, mert az egyetleni mód, hogy a város ellátandó lakos-

ságának sör és szalonna szükséglete biztosításék; csak az, ha a város maga létesíti hízoló telepet.

Az alispán ép a városi szegényebb lakosság érdekeire való tekintettel ilyen helyesen csatlakszik, ha a 450 q. kukoricát csakis a városi hízoló telep rendelkezésére bocsássa s nem járul ahhoz, hogy egyeseknek osztásék szét ez a nagy kukorica mennyiség.

Makó város pedig íélfeszi, ha a városi sorsbírálatot ügyet még egyszer tárgyalás alá veszi s olyan határozatot hoz, amely eginkább megfelel a köz érdekeinek s felállítja a városi sorsbírálatot telepet, ami erre igen nagy szükség van s a lakosság teli szükséglete s ellátása csakis így biztosítható.

Fogyunk-veszünk.

Makó egy félv alatt 200 személlyel megfogyatkozott.

Igen figyelemre méltó tanulmány Dr. Paku Imre városi főorvos felévi jelentése, amelyet most nyújtott be a polgármesteri hivatalhoz.

A jelentés részletes beszámoló Makó közegészségügyi viszonyairól, amelyek bizony sok kívánnivalót hagyott hátra.

Legérdekesebb a jelentésnek az a része, mely a nép szálmir adatkait tárgya elént. A főorvos jelentése szerint az 1917. év első felében született 116 fiú és 100 lány. Meghalt az első felévben 205 férfi és 211 nő, összesen 416. A halálozási arány kerek 200 fővel haladja túl a születések számát.

A statisztika kérészetlen adatokkal bizonyít emellett, hogy bizony pusztulunk, veszünk, mégis az a másik statisztika, amely a cukorjegyekkel kapcsolatban készült, azt bizonyítja, hogy a Makón a lélekszám ezekkel megnövekedett. Kinek van hát igaza?

Azt hisszük, hogy Paku Imre Dr. főorvosnak, tényleg hogy a lakosság s hogy a cukorjegyekkel tekintve mégis növekedünk, szaporodunk, de csak azt jelenti, hogy igen igen sok avindulter, csatlak havis statisztikai adatok bemondásával csak hogy polgártársaink részére, több élelmiszerhez jussanak.

Hirdetése
felvételnek a kiadoba

Az ártullépések megakadályozása

A kormány számos életszükségleti cikk árát maximumra, de ármegállapítást nagy általánosságban csak az en gros árakra vonatkoznak, míg a detail-árak megszabása a helyi hatóságok feladata. A hatóságok, nevezetesen a közüzemhatóságok, részben az ármaximáló rendelkezéseket foglalt külön főhatalmazások, részben az árdragító visszafélések megakadályozásáról szóló 4207—1916. M. E. rendelkezés foglalt általános jogszilvány alapján élnek is ezzel a joggal, de úgy, hogy édeske és abban a közzé; helyesebben aképpen, hogy a fogyasztó érdekeit nem találnak benne elégedő védelmet.

Az idézett rendelet 7.§-ában az alsóbbfokú hatóságok feladatára biz több egy intézkedés, amelyek a lakosságnek életszükségleti cikkeket való ellátására — ha t. i. ezek a életszükségleti cikkek megvannak — alkalmassak. Ily intézkedés többek közt annak a rendelkezés, hogy helyi vagy napi vásárlások bizonyos meghatározott életszükségleti cikkeket követelt ártól az ármiték a vétéltérén (diakon) felváltat ármitéskor a vevők részére szembeállítandó és olvashatóan. Ha tehát a hatóság elrendeli is, hogy az árak kifüggesztesse, az a megfigyelés, mint láttuk, sokszor nem hajtható végre; máskor meg csak úgy hajtható végre, hogy a fogyasztó érdekeit meg nem védi.

A csatlak ármiték telenal kikészültek ezt a visszás helyzetet. A fogyasztók, akiket az élelmiszer beszerzés a kétségbe a legégetlenebb helyzetekbe sodornak, lehetetlenül tájékozatlanul állnak az ármitéval szemben, s bár hi van kifüggesztve az árszabás, akár nincs. Ha nincs, a viharos kereslet középféle nem vitákozhatik, az eladóval az árak dolgában: az pedig hi van kifüggesztve az árszabási akkora nem ellenőrizheti, hogy az élelmiszerek minőség, és értéktudományosságának megfelelő, arant követel a telen az eladó.

Mivel a vevő ily viszonyok közt igen sok esetben károsodhatik és károsodik is, sőtben az eladó minden ármaximálás és hatóságilag intézkedés ellenére jogszilványtlan hánykolhoz juthat: oly kötelesség elvárható a hatóságoktól, hogy a közérdeket megvédje és a fogyasztóknak ezt a módját kiadja.

Igenytelen nézetünk szerint nem

lehetetlenség az, amit kívánunk. Nem kellene egyebet tenni, mint kormányhatóságilag, vagy az Országos Kénelmérendő Hivatal úján elrendeltetni, hogy minden árma olyan osztályokban tartson élet szükségleti cikkeit kizárólag késszer tartani, amely osztályokban azoknak árait — a helyi szokás szerint — a költségvetési hatóság megállapította; továbbá azt kellene megkövetelni, hogy az így osztályozott kizárólag késszer tartott élet szükségleti cikkek tartályába tüdőztől távolítsák el az élelmiszer és illatanyagok tartályait, amelyeknek az illető élet szükségleti cikk nevét, minőségét és árait. A további egy első tekintetbe látandó: mit és mennyit ért meg az ellenőrzés által késszer és bármely pillanatban megállapították, hogy az áraknak alakoznak-e egy számdéki, amelyek a maximális árak kijáratására vezetnek.

A megelődés, mely a legyusztó késszerre igen sok károsodástól és bűntudattól mentesít meg, mint látható, igen egyszerű. könnyen hajtható végre, és várni hatóan csak akkor következhetnek be, ha áraknál szigorúval alkalmazásuk. Ennek megelődéséért.

Öngyilkos maki cseledeleány.

Szűgyen elől a halálra.

Tegnap éjjel, meghalt a makói közkórházban egy cseledeleány, aki szűgyene elől a halálra menekült.

Szorosik Erzsébet a szerencsétlen teremtés neve, aki igen jó ismeretségbe került egy jóképű ruszkiával. Az ismerettségéből szerelem lett, ami nem maradt következmények nélkül.

Először szeretett volna szabadulni a boldogtalan teremtés s péntek este laugrott a padlásról. Az agrár következtében belső elvérzés állott elő, amely megölte a szerencsétlen leányt.

Arverési hirdetés.

Közzététel, hogy nek. Gerhold Mihály és neje Wessner Anna nevére a kesszéti 805 sz. tjkobe felvett mintegy 50 kat. hold területű, nek. Nagy Gyuris Márton és neje Demeter Katalin nevére a kesszéti 840 sz. tjkobe felvett mintegy 89 kat. hold 875 négyzetméter területű és Dorogi Gergely nevére a kesszéti 49, 50, 51 és 52 sz. tjkobe felvett mintegy 41 kat hold területű adóterületek az 1917/1918 ikt. gárd. évről haszonbérbe vannak kiadandók a bíróság jóváhagyásával tartatva mellett.

Ugyanazért haszonbérbe adásra nézve az 1917 augusztus hó 12-ének délutáni 11 óráját Valkány késszer határidővel tölteni ki, mikor a haszonbérbe a legtöbbet igényelők ki fog adni.

Kelt Kesszét, 1917. július 20.
Bővebb felvilágosítás ad Dr. Dallos Sándor ügyvéd ur Mahón.
Farágy K. András bíróság írág kinevezett ségondnok

Az orosz hadsereg bomlása

Megszabadított foglyaink elkeszélése

Tarnopol. Sztani-zlaw, Nadvorna és Kelelgajcia más községeknek elfoglalásával számos katonánk, akiket ezekben a helyiségekben fogolyként őriztek, visszanyerte szabadságát. Már régóta fogságba jutottak és mindenféle munkára alkalmazták őket a megszállott területen. Általában jól bánják velük. A foglyok jórésze ci vilruhában volt, mert saját uni formájuk régen leszakadt a testükről. Elég szabadon mozoghattak és ezért az utóbbi mozgalmak hetekben bő alkalmuk volt arra, hogy az orosz hadsereg eseményeit megfigyelhessék.

Mialatt az orosz hadvezető ség négy héttel ezelőtt megvette az offenzívára való előkészületeket és az offenzíva már javában folyt, a front mögötti városokban és helyiségekben gyűlést tartottak a katonák, amelyeken az egyes ezredeknek a harcokban való részvételéről és magatartásáról tanácskoztak. Valamennyi gyűlésen anagy tömeg energikusan tiltakozott az Anglia érdekei szolgáló offenzíva ellen és ezen mit sem tudtak változtatni a munkások és katonák tanácsának jelenvolt delegátusai, továbbá Kereszki hívei és agitátorai. A békebarát belséviki és leninisták befolyása hatalmasabbnak bizonyult, mint a háborúra izgatók beszéde, különösen a latárokat és más keleti ezredeket igyekeztek az offenzívára sarkalni azzal, hogy Galiciában bőséges zsákmányra tehetnek majd szert. Az orosz parasztság és munkásság azonban sokkal inkább unja már a háborút, semhogy fel lehessen őket izgatni, mert anyagalmra és békére vágyik. Ezért történt, hogy nemcsak állásukat hagyták el hanem visszavonultak egészen az orosz határig. Maguk az orosz hadifoglyok is kijelentették, hogy az orosz hadsereg nagy részében az az elhatározás érelődött meg, hogy Galiciát és Bukovint kiürítsék és csak a határon álljanak védelemre.

NAPI HIREK

— Apponyi rendezi az elemi iskolák oktatását Apponyi Albert gróf kultuszminiszter az elkölt napokban rendeletet idézett a vármegyéhez, melyben a zilaht háttérre népoktatásügyet akképen igyezik rendezni, hogy visszaállítsa a legtöbb tekintetben a háboru előtti állapotot. A rendeletben a főbb köztől a kultuszminiszter megköveteli, hogy az elemi iskolák III. osztályában mindenütt, ahol csak tanító van és a tanterem rendelkezésére áll, a tanítási év szeptember elején kezdődjék és tíz hónapig tartson, mint ezelőtt. Azenkívül ép úgy, mint háboru előtt, kötelezi az elemi iskolákat arra, hogy az összes övfelyamokban az egész iskolai évet át megtartsák a szabályszerű tanítási időt. A helyhatóságok azonban ezelőtt e célra a 9-14 éves ankötelezettek a gazdasági, pári, háztartási és egyéb munkában való részvétel céljából az iskolába járás alól felmentést adhatnak, de csak igen jól megokolt esetben ka például a család lélfenntartása érdekében feltétlenül szükség van a gyermekre. Az iskolák banépösítése érdekében a tankefelesek összeírását előbb második felére rendeli a miniszter.

Cukorkönyvek beadása. Felhívja a hatóság mindazokat, akik még cukor könyveket az illető kereskedőkhöz és nem adják, hogy a könyveket azonnal juttassák el, ezekhez a kereskedőkhöz, akiknél a cukrot be akarja szerezni, mert a kereskedők a hó 7 ig kötelesek a honájuk beadott cukorkönyveket a hó 7 ig a közelemzési ügyosztályhoz becszolgáltatni.

— Szerecséteenség a tanyán Csurgós Föder béres a járandó. tanyák egyikén eszmét szállított. Ekkorban a kocsiról leesett, mely kocsitól haladt rajta a alörts a szerecsételess béres karját a több eldaberdáját. Suven sérülésekkel a kórházba szállították.

A „KRITIKA" című évkönyv eddig megjelent füzetek beigazolták azon irány követését, melyet maga elé tűzött. Az irány változatlan fog maradni. A magyar nemzeti érvé nyelvtudás minden oldalra egy a belső di, mint a tálföldi területen be fog következni. Ez volt és ez lesz a „KRITIKA" célja. E feltétlen söröngu, pártan és élen kösszadásai és társadalmi évkönyv előfíntései ára 12 korona Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest VII. Vörösmarty utca 18. Felelős szerkesztője Horváth Endre

9 és fél kat. hold föld kitűnő minőségű föld szabadbörből értékesen eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Haszonbérbe kiado

50 katasztrális kitűnő minőségű tanyaföld — járandó — ugar az apátfalvai határban 2 tanya építettel és hozzá való mllékkelhelyiségekkel bérbe adandó hagyva alá. Értékőzn

Vörös Andrásnál
Apátfalva, Mars utca 15 ház szám,

Ratkay Ferenc

tudatja, hogy nála állandóan aranka **keresztyén** elcsé szepul, egy kisnyibau, mint egyben. Ertekezni lehet Váradi-utca 12. déglőjében,

Eladó földök a város alatt

Városban 6 hold,
Girizdesben 2 "
Bánomban 1 "
Ertekezni lehet:

Vritz Miksánál,

Eladó

egy jékarban levő bőrfedelű **KOCSI.**
Cím a kiadóhivatalban.

Boros és Pálinkás hordókat veszek legmagasabb napi árkban. Jelentkezni lehet Gróf Vay-utca 27. szám alatt. Kasza belül.

Kiadó föld.

A Bálán levő 4 fertály tsagaföldem a rajta levő tsayával a esszes épületekkel f. év szeptember hó 1-től egy évre hagyva alá, kiadó.

Ertekezni lehet az alírtótnál az új városi református paróchián.

Bereczky László

református lelkész.

Félix.

fürdő.

▲ Nagyváradi mellett) 49 %
▲ természetes forrás, reuma,
▲ és az ízületi elien leg
▲ jobban javára. Új be
▲ rendezés, vízfanyvilágításal
▲ Uszoda, hidrogénfürdő
▲ és napfürdő. Helogénnya
▲ a nap minden szakában
▲ Frangepán híd az igazsá-
▲ táság.

